

QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH VỀ GIÁO DỤC - ĐÀO TẠO VÀ SỰ VẬN DỤNG TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

ThS NGUYỄN THỊ HUYỀN THƯƠNG

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Tư tưởng, quan điểm Hồ Chí Minh về giáo dục-đào tạo rất phong phú, sinh động, mang tính lý luận sâu sắc ở các nội hàm như vị trí, vai trò về giáo dục, nội dung, phương pháp, cách thức tổ chức, về người dạy và người học... Tư tưởng, quan điểm của Người là cơ sở quan trọng để Đảng hoạch định đường lối, chủ trương về phát triển giáo dục-đào tạo qua các thời kỳ lịch sử.

Trong thời kỳ đổi mới, đặc biệt trong giai đoạn hiện nay, Đảng đã vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục-đào tạo, với sự chỉ đạo thực tiễn quyết liệt, giáo dục-đào tạo đạt được nhiều kết quả quan trọng. Trong bối cảnh mới hiện nay, tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục-đào tạo vẫn nguyên giá trị, có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc.

Từ khóa: Hồ Chí Minh; giáo dục-đào tạo

1. Quan điểm của Hồ Chí Minh về giáo dục-đào tạo

Chủ tịch Hồ Chí Minh rất coi trọng sự nghiệp giáo dục. Nói về vị trí, vai trò của giáo dục trong chế độ mới, Chủ tịch Hồ Chí Minh có cách đánh giá riêng sâu sắc, dễ hiểu. Người cho rằng vai trò giáo dục của chế độ mới là nhằm phát triển toàn diện con người Việt Nam, xây dựng một nền giáo dục vì con người, cho con người và hướng tới việc xây dựng con người mới-con người XHCN. Trong thư gửi các học sinh nhân ngày khai trường đầu tiên của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định nền giáo dục mới: “đào tạo các em nên những người công dân hữu ích cho nước Việt Nam, một nền giáo dục làm phát triển hoàn toàn những năng lực sẵn có của các em”¹. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã lên án rất sâu sắc nền giáo dục dưới sự đô hộ của thực dân Pháp, Người nhấn mạnh: “Phải ra sức tẩy sạch

ảnh hưởng của giáo dục nô dịch của thực dân còn sót lại, như: Thái độ thờ ơ đối với xã hội, xa rời đời sống lao động và đấu tranh của nhân dân; học để lấy bằng cấp, dạy theo lối nhồi sọ”².

Nền giáo dục mới thực hiện dạy và học theo hướng phục vụ Tổ quốc và nhân dân. Từ đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định cần coi trọng việc dạy và học phải xuất phát từ nhu cầu của thực tiễn cuộc sống. Nói chuyện tại Đại hội Giáo dục phổ thông toàn quốc (23-3-1956), Người động viên các thầy, cô giáo: “Dạy và học cần phải theo nhu cầu của dân, của Nhà nước. Thầy dạy tốt, trò học tốt, cung cấp đủ cán bộ cho nông nghiệp, công nghiệp, cho các ngành kinh tế và văn hóa. Đó là nhiệm vụ về vang của các thầy giáo, cô giáo”³. Trong thư gửi các cháu lưu học sinh Việt Nam học ở Mátxcova (19-7-1955), Người căn dặn: “Các cháu học kỹ thuật và học tiếng Nga

cần nhận rõ mình học cốt để phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân⁴. Đối với cán bộ, đảng viên, việc học được Chủ tịch Hồ Chí Minh xác định cụ thể: “Học để làm việc, để làm người, làm cán bộ. Học để phụng sự đoàn thể, giai cấp và nhân dân, Tổ quốc và nhân loại”⁵. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhiều lần chỉ rõ vai trò của giáo dục là phát triển toàn diện con người để giúp đời, phụng sự Tổ quốc và nhân dân. Chủ tịch Hồ Chí Minh kể thừa và tiếp thu sâu sắc tinh thần học tập “Học, học nữa, học mãi” của V.I.Lênin, việc học tập cần được thực hiện suốt đời, người dạy cũng như người học phải không ngừng học tập; đã làm cán bộ cách mạng là phải học và không ngừng học; đồng thời học phải đi đôi với “hành”; “hành” là để học. Người cho rằng phương châm học tập suốt đời là “Học ở trường, học ở sách vở, học lẫn nhau và học nhân dân, không học nhân dân là một thiếu sót lớn”⁶.

Học phải luôn đi đôi với hành, kết hợp với thực tiễn, Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Học phải suy nghĩ, học phải liên hệ với thực tế, phải có thí nghiệm và thực hành. Học với hành phải kết hợp với nhau”⁷. Theo Người, học phải gắn với hành, học mà không hành, không áp dụng vào thực tế khác nào chiếc hòm đựng đầy sách, hành mà không học thì hành không trôi chảy. Người phân tích rất thấu đáo: “Một người học xong đại học, có thể gọi là có trí thức. Song y không biết cày ruộng, không biết làm công, không biết đánh giặc, không biết làm nhiều việc khác. Nói tóm lại: Công việc thực tế, y không biết gì cả. Thế là y chỉ có trí thức *một nửa*. Trí thức của y là trí thức *học sách*, chưa phải là trí thức hoàn toàn. Y muốn thành người trí thức hoàn toàn, thì phải đem cái trí thức đó áp dụng vào *thực tế*”⁸.

Đối với việc học lý luận, Người chỉ rõ: “Lý luận phải đem ra thực hành. Thực hành phải nhằm theo lý luận. Lý luận cũng như cái tên

(hoặc viên đạn). Thực hành cũng như cái đích để bắn. Có tên mà không bắn, hoặc bắn lung tung, cũng như không có tên. Lý luận cốt để áp dụng vào thực tế. Chi học thuộc lòng, để đem loè thiên hạ thì lý luận ấy cũng vô ích. Vì vậy, chúng ta phải gắng học, đồng thời học thì phải hành”⁹.

Trong các giải pháp phát triển giáo dục vẫn đề kết hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội được Chủ tịch Hồ Chí Minh đề cập: “Giáo dục trong nhà trường, chỉ là một phần, còn cần có sự giáo dục ngoài xã hội và trong gia đình để giúp cho việc giáo dục trong nhà trường được tốt hơn. Giáo dục trong nhà trường dù tốt mấy, nhưng thiếu giáo dục trong gia đình và ngoài xã hội thì kết quả cũng không hoàn toàn”¹⁰; “Nếu nhà trường dạy tốt mà gia đình dạy ngược lại, sẽ có những ảnh hưởng không tốt tới trẻ em và kết quả cũng không tốt”¹¹.

Ngoài ra cần có sự quan tâm và phối hợp của nhiều ngành, nhiều cấp, của toàn xã hội, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhắc nhở: “Các đoàn thể thanh niên, phụ nữ, các cơ quan chính quyền và các cấp ủy Đảng phải thật sự quan tâm đến nhà trường, đến việc học tập của con em mình hơn nữa”¹². Người kêu gọi đồng bào đóng góp công sức của mình vào việc xây dựng giáo dục: “Từ trước đến nay, đồng bào ta đã hết lòng giúp đỡ công việc giáo dục. Tôi mong rằng từ nay về sau, đồng bào sẽ cố gắng giúp đỡ nhiều hơn nữa cho trường học và ai cũng tự mình cố gắng học tập”¹³.

Trong giáo dục, thầy cô đóng vai trò rất quan trọng, Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Có gì về vang hơn là nghề đào tạo những thế hệ sau này tích cực góp phần xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản?. Người thầy giáo tốt - thầy giáo xứng đáng là thầy giáo - là người về vang nhất..., những người thầy giáo tốt là những anh hùng vô danh... Nếu không có thầy giáo dạy dỗ cho con em nhân dân, thì làm sao mà xây dựng chủ nghĩa

xã hội được? Vì vậy nghề thầy giáo rất là quan trọng, rất là vẻ vang”¹⁴. Để làm tròn sứ mệnh vẻ vang ấy, người thầy giáo phải có phẩm chất tốt. Người nhắc nhở: “Giáo viên phải chú ý cả tài, cả đức, tài là văn hoá, chuyên môn, đức là chính trị. Muốn cho học sinh có đức thì giáo viên phải có đức. Ví như bảo học trò phải dậy sớm mà giáo viên thì trưa mới dậy. Cho nên thầy giáo, cô giáo phải gương mẫu, nhất là đối với trẻ con”¹⁵.

Đối tượng của giáo dục-đào tạo được Hồ Chí Minh quan tâm cũng rất rộng, dù các cấp học, từ các cháu vỡ lòng, mẫu giáo, phổ thông, chuyên nghiệp, đại học cho đến người lớn tuổi. Nét đặc sắc trong tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục-đào tạo đó là phải chú trọng giáo dục toàn diện. Người yêu cầu phải chú trọng giáo dục dù các mặt, đạo đức cách mạng, giác ngộ XHCN, văn hóa, kỹ thuật, lao động và sản xuất... đồng thời phải ra sức tẩy sạch ảnh hưởng giáo dục nô dịch của thực dân còn sót lại như thái độ thờ ơ với xã hội, xa rời đời sống lao động và đấu tranh của nhân dân, học để lấy bằng cấp, chạy theo lối nhỏ sọ.

Đối với các cháu học sinh, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhắc nhở nhiệm vụ chính là việc học. Trong thư gửi học sinh ngày khai trường tháng 9-1945, bên cạnh đề cao vai trò của học sinh, Người khích lệ học sinh cần chăm chỉ học tập để làm rạng rỡ cho nước nhà: “Sau 80 năm giời nô lệ làm cho nước nhà bị yếu hèn, ngày nay chúng ta cần phải xây dựng lại cơ đồ mà tổ tiên đã để lại cho chúng ta, làm sao cho chúng ta theo kịp các nước khác trên hoàn cầu. Trong công cuộc kiến thiết đó, nước nhà trông mong chờ đợi ở các em rất nhiều. Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không, chính là nhờ một phần lớn ở công học tập của các em”¹⁶.

Nội dung giáo dục toàn diện, phải nhằm mục tiêu đào tạo con người mới, phải coi trọng cả tài lẫn đức, coi trọng đạo đức cách mạng. Muốn đạt mục tiêu giáo dục toàn diện thì phải dựa vào nền tảng giáo dục chính trị và lãnh đạo tư tưởng tốt để phấn đấu nâng cao chất lượng văn hóa và chuyên môn. Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng một nền giáo dục hướng về các giá trị dân tộc, hiện đại, nhân văn và lấy phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân làm nền tảng phải được quán triệt sâu sắc vào quá trình đổi mới nền giáo dục của ta ở bối cảnh đất nước mở cửa hội nhập về kinh tế, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc như hiện nay. Người cho rằng, phương thức giáo dục-đào tạo, phải cụ thể, thiết thực, phải căn cứ vào đặc điểm, yêu cầu của nghề nghiệp, trình độ cán bộ để tiến hành. Hồ Chí Minh chi thị học lý luận phải gắn liền với thực tiễn, tránh đào tạo chung chung, học “vẹt”, học thuộc lòng, Theo Người: “Phải dạy lý luận Mác-Lênin cho mọi người. Người biết lý luận mà không thực hành thì cũng vô ích. Học lý luận không phải để nói mép, nhưng biết lý luận mà không thực hành là lý luận suông. Học là để áp dụng vào việc làm. Làm mà không có lý luận thì không khác gì đi mò trong đêm tối, vừa chậm chạp vừa hay vấp vấp. Có lý luận thì mới hiểu được mọi việc trong xã hội, trong phong trào để chủ trương cho đúng, làm cho đúng”¹⁷.

Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng giáo dục phải có tính toàn diện. Trong thư gửi các em học sinh nhân ngày mở trường (24-10-1955), Người nhấn nhủ việc giáo dục gồm có:

“- Thể dục: Để làm thân thể mạnh khoẻ, đồng thời cần giữ vệ sinh riêng và vệ sinh chung.

- Trí dục: Ôn lại những điều đã học, học thêm những tri thức mới.

- Mỹ dục: Để phân biệt cái gì là đẹp, cái gì là không đẹp.

- Đức dục: Là yêu Tổ quốc, yêu nhân dân, yêu lao động, yêu khoa học, yêu trọng của công"¹⁸.

Cả bốn nội dung trên của giáo dục được Chủ tịch Hồ Chí Minh khái quát lại trong hai chữ "tài" và "đức". Theo Người, trong giáo dục, kiến thức là rất cần thiết, nhưng cũng chỉ ra rằng, đạo đức đóng vai trò quan trọng không kém. Người khẳng định: "Cũng như sông thì có nguồn mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân"¹⁹. Nói chuyện với cán bộ sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội (21-10-1964), Người chỉ rõ dạy cũng như học phải chú trọng đến cả tài lẫn đức. Đức là đạo đức cách mạng. Đó là cái gốc, rất quan trọng. Nếu không có đạo đức cách mạng thì có tài cũng vô dụng.

Ở khía cạnh khác, nội dung của giáo dục theo tư tưởng Hồ Chí Minh cần phù hợp với mỗi lứa tuổi, mỗi cấp học, mỗi bậc học. Trong bức thư gửi giáo viên, học sinh, cán bộ và thanh niên, ngày 31-10-1955, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: "Đại học thì cần kết hợp lý luận khoa học với thực hành, ra sức học tập lý luận và khoa học tiên tiến của các nước bạn, kết hợp với thực tiễn của nước ta, để thiết thực giúp ích cho công cuộc xây dựng nước nhà. Trung học thì cần đảm bảo cho học trò những tri thức phổ thông chắc chắn, thiết thực, thích hợp với nhu cầu và tiền đề xây dựng nước nhà, bỏ những phần nào không cần thiết cho đời sống thực tế. Tiểu học thì cần giáo dục các cháu thiếu nhi: Yêu Tổ quốc, yêu nhân dân, yêu lao động, yêu khoa học, trọng của công"²⁰.

Trong giáo dục-đào tạo, Hồ Chí Minh nhấn mạnh đến mối quan hệ giữa phương pháp với mục tiêu, nội dung, các hình thức tổ chức dạy của thầy cô và tính thực tiễn của công tác dạy học. Theo Người, đối với người làm giáo dục

"việc cốt yếu là làm cho người học hiểu thấu vấn đề. Nhưng hiểu thấu cũng có nhiều cách: có cách hiểu thật tỉ mỉ, nhưng dạy theo cách đó thì phải tốn nhiều thì giờ"... "Trái lại, nếu thì giờ ít, trình độ còn kém, mà cứ cặm cụi lo nghiên cứu tỉ mỉ..., không có ích lợi gì cả"²¹.

Khi bàn về các hình thức tổ chức, theo Hồ Chí Minh, cần mở lớp nào cho ra lớp ấy. Lựa chọn người dạy, người học cho cẩn thận. Đừng mở lung tung. Người cho rằng: "Vì mở nhiều lớp nên thiếu người giảng. Thiếu người giảng thì học viên đâm chán nản. Thiếu người giảng thì phải đi "bắt phu", vì thế người đến giảng khi nào cũng hấp tấp, lướt qua lớp này một chút, lớp khác một chút như chuồn chuồn đập nước, dạy không được chu đáo. Thiếu người giảng thì thường khi lại phải "bị tở", người "bị tở" năng lực kém, nói sai, có hại cho học sinh, nghĩa là có hại cho Đoàn thể"²².

2. Sự vận dụng trong giai đoạn hiện nay

Vận dụng quan điểm, tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục, Đảng và Nhà nước luôn khẳng định vai trò hết sức quan trọng của giáo dục, coi phát triển giáo dục là quốc sách hàng đầu, là sự nghiệp của toàn Đảng và toàn dân. NQTU 2 khoá VIII của Đảng về định hướng chiến lược phát triển giáo dục-đào tạo trong thời kỳ CNH, HĐH và nhiệm vụ đến năm 2000 xác định tư tưởng chỉ đạo phát triển giáo dục-đào tạo trong thời kỳ CNH, HĐH là: (1) Nhiệm vụ và mục tiêu cơ bản của giáo dục là nhằm xây dựng những con người và thế hệ thiết tha gắn bó với lý tưởng độc lập dân tộc và CNXH, có đạo đức trong sáng, có ý chí kiên cường xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; (2) Thực sự coi giáo dục-đào tạo, là quốc sách hàng đầu; (3) Giáo dục-đào tạo là sự nghiệp của toàn Đảng, của Nhà nước và của toàn dân; (4) Phát triển giáo dục-đào tạo gắn với nhu cầu phát triển

kinh tế-xã hội, những tiến bộ khoa học và công nghệ và củng cố quốc phòng, an ninh; (5) Thực hiện công bằng xã hội trong giáo dục và đào tạo; (6) Giữ vai trò nòng cốt của nhà trường công lập đi đôi với đa dạng hoá các loại hình giáo dục-đào tạo, trên cơ sở nhà nước thống nhất quản lý.

Trong bối cảnh mới với xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, trên cơ sở tổng kết và kế thừa việc thực hiện NQTƯ 2 khóa VIII của Đảng, tại HNTƯ 8 khóa XI (4-11-2013), Đảng đã ban hành Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, coi giáo dục và đào tạo là quốc sách hàng đầu, là sự nghiệp của Đảng, Nhà nước và của toàn dân; phát triển giáo dục-đào tạo gắn với nhu cầu phát triển kinh tế-xã hội và bảo vệ Tổ quốc.

Thế chế hóa các quan điểm của Đảng, Nhà nước đã ban hành nhiều cơ chế, chính sách nhằm tạo hành lang pháp lý đầy đủ thúc đẩy giáo dục phát triển. Điển hình là ban hành Hiến pháp năm 2013, *Luật Giáo dục* năm 2005, *Luật Dạy nghề* năm 2006, *Luật Giáo dục đại học* năm 2012, *Luật Giáo dục nghề nghiệp* năm 2014, ban hành các cơ chế, chính sách về đẩy mạnh xã hội hóa giáo dục; về phổ cập giáo dục tiểu học và trung học cơ sở; về cơ hội tiếp cận giáo dục cho đồng bào dân tộc thiểu số và các đối tượng chính sách; về đảm bảo bình đẳng giới trong giáo dục và đào tạo,...

Đại hội XII (2016) của Đảng với định hướng đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo và phát triển nguồn nhân lực, Đảng nhấn mạnh sự quan tâm đặc biệt và làm rõ hơn lập trường, quan điểm, tính nhất quán về sự cần thiết phải đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo, phát triển nguồn nhân lực. Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo, phát triển nguồn nhân lực, đã từng được khẳng định trong các văn kiện Đảng trước đây, đặc biệt là trong NQTƯ 8 khóa XI khẳng định đây không chỉ là quốc sách hàng đầu, là “chia

khóa” mở ra con đường đưa đất nước tiến lên phía trước, mà còn là “mệnh lệnh” của cuộc sống.

Kế thừa quan điểm chỉ đạo của nhiệm kỳ trước, Đại hội XII của Đảng đưa ra đường lối đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo, phát triển nguồn nhân lực, xác định đây là một kế sách, quốc sách hàng đầu, tiêu điểm của sự phát triển, mang tính đột phá, khai mở con đường phát triển nguồn nhân lực Việt Nam trong thế kỷ XXI, khẳng định triết lý nhân sinh mới của nền giáo dục nước nhà “dạy người, dạy chữ, dạy nghề”.

Việc đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo, phát triển nguồn nhân lực, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ mới đang đặt ra ngày càng cấp thiết. *Thứ nhất*, do chất lượng, hiệu quả giáo dục-đào tạo ở nước ta còn thấp so với yêu cầu của công cuộc đổi mới, nhất là giáo dục đại học và giáo dục nghề nghiệp. Hiện nay, cả nước có hơn 70.000 cử nhân, kỹ sư, thạc sĩ tốt nghiệp ra trường, chưa tìm được việc làm, hoặc có việc làm nhưng không đúng nghề đào tạo; nhiều người được tuyển chọn phải đào tạo lại mới sử dụng được. *Thứ hai*, hệ thống giáo dục-đào tạo ở nước ta còn bị khép kín, thiếu liên thông giữa các trình độ và giữa các phương thức giáo dục-đào tạo, còn nặng lý thuyết, nhẹ thực hành. *Thứ ba*, chưa gắn kết chặt chẽ giữa đào tạo với nghiên cứu khoa học, với sản xuất-kinh doanh và nhu cầu của thị trường, dẫn đến tình trạng thừa thầy, thiếu thợ. *Thứ tư*, chưa chú trọng đúng mức đến giáo dục đạo đức, nhân cách, lối sống và kỹ năng, phương pháp làm việc. *Thứ năm*, phương pháp giáo dục còn lạc hậu, chủ yếu truyền thụ kiến thức một chiều; tổ chức thi, kiểm tra, đánh giá kết quả còn thiếu thực chất, mắc bệnh thành tích. *Thứ sáu*, đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục bất cập về chất lượng, số lượng và cơ cấu. *Thứ bảy*, cơ chế, chính sách, đầu tư cho giáo dục, đào tạo chưa phù hợp; cơ sở vật chất-kỹ thuật thiếu đồng bộ, còn lạc hậu...

Quán triệt, triển khai Nghị quyết Đại hội XII của Đảng về giáo dục-đào tạo, tại HNTU 6 khóa XII (10-2017), Đảng đã ban hành Nghị quyết số 19-NQ/TW “Về việc tiếp tục đổi mới hệ thống tổ chức, quản lý, nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công lập”, đề ra những mục tiêu theo lộ trình 5 năm nhằm đổi mới hệ thống đơn vị sự nghiệp công lập, đảm bảo tinh gọn, cơ cấu hợp lý, tự chủ, quản trị tiên tiến và hoạt động hiệu quả. Trong đó, đối với lĩnh vực giáo dục-đào tạo, Đảng nêu rõ quan điểm, định hướng pháp triển với các tầng cấp. Cấp đại học, Nhà nước tập trung đầu tư chiều sâu, cơ sở vật chất, nguồn nhân lực chất lượng cao đối với các trường đại học công lập ở một số lĩnh vực mang tầm cỡ khu vực và quốc tế. Các trường trong Quân đội, Công an chỉ thực hiện nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực cho lực lượng vũ trang. Theo đó, Đảng chỉ rõ: “Đối với giáo dục đại học: Sáp nhập, hợp nhất hoặc giải thể các trường đại học, cơ sở giáo dục-đào tạo hoạt động không hiệu quả, không nhất thiết tinh nào cũng có trường đại học. Sắp xếp, tổ chức lại, tập trung xây dựng một số trường sư phạm trọng điểm để đào tạo đội ngũ giáo viên và quản lý giáo dục”²³... Đối với giáo dục mầm non, phổ thông: “Sắp xếp, tổ chức lại gắn với nâng cao chất lượng giáo dục, hình thành trường phổ thông nhiều cấp học (tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông) phù hợp với nhu cầu và điều kiện thực tế của mỗi địa phương, địa bàn cụ thể. Rà soát, sắp xếp, điều chỉnh lại quy mô lớp học một cách hợp lý; thu gọn lại các điểm trường trên nguyên tắc thuận lợi cho người dân và phù hợp với điều kiện thực tế của vùng, miền, địa phương. Tạo điều kiện chuyển đổi mô hình các cơ sở giáo dục mầm non, trung học phổ thông từ công lập ra ngoài công lập ở những nơi có khả năng xã hội hoá cao”²⁴.

Với lĩnh vực giáo dục nghề nghiệp, Đảng khẳng định: “Nhà nước tập trung đầu tư một số cơ sở giáo dục nghề nghiệp chất lượng cao và các cơ sở giáo dục nghề nghiệp cho các nhóm đối tượng đặc thù phù hợp với khả năng đầu tư của Nhà nước và khả năng huy động nguồn lực của xã hội. Sáp nhập trường trung cấp vào trường cao đẳng; giải thể các trường trung cấp, cao đẳng hoạt động không hiệu quả. Về cơ bản, trên địa bàn cấp tỉnh chỉ còn một đầu mối đào tạo nghề công lập”²⁵.

Vận dụng sáng tạo quan điểm của Hồ Chí Minh về giáo dục-đào tạo, với sự đổi mới quyết liệt trong tư duy và hành động, với quan điểm, định hướng chiến lược, những giải pháp hữu hiệu trong phát triển giáo dục-đào tạo, đã tạo ra sự phát triển giáo dục theo hướng toàn diện, đồng bộ, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đóng góp đáng kể vào sự nghiệp phát triển kinh tế-xã hội, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

1, 16. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 4, tr. 34, 35

2, 3, 4, 18, 20. *Sđđ*, T. 10, tr. 185, 291, 48, 175, 186

5, 6, 17, 21, 22. *Sđđ*, T. 6, tr. 632, 361, 357, 358, 362-363

7, 11, 14. *Sđđ*, T. 14, tr. 402, 747, 402-403

8, 9, 19. *Sđđ*, T. 5, tr. 275, 275, 292

10, 13, 15. *Sđđ*, T. 12, tr. 76, 648, 270

12. *Sđđ*, T. 11, tr. 620

23, 24, 25. Theo Cổng Thông tin điện tử Bộ Nội vụ,